



Další zlato pro Pernarec

Dvanáctý ročník soutěže Mléčná farma roku v kategorii Holštýn vyhrála ziskem 114 bodů farma Pernarec akciové společnosti Úněšovský statek. Klíčem k úspěchu je podle vedoucích pracovníků podniku dobrý a stálý kolektiv lidí ošetřujících zvířata, ale především dlouhodobá systematická práce. Důležité je nebát se nových věcí, přijímat je a implementovat do znalostí a pracovních protokolů. Jestliže kolektiv přijímá tyto výzvy, výsledky se obvykle dříve nebo později dostavují.

Co znamená první pořadí v soutěži? Být nejlepší v následujících ukazatelích, kterým se tedy jen těžko vyrovnává: dojnice farmy Pernarec dosahují průměrného mezidobí 371 dní, počtu somatických buněk 128 tisíc, 92 % krav se nachází v lineárním skóre do 4,0, součet produkce tuku a bílkovin na produkční den za laktaci 2,73 kg, průměrný nádoj byl 39,72 kg mléka a průměrný laktanční den ve stádě byl 164,4. To jsou výsledky vítězné farmy, která se v posledních letech umísťuje mezi první pěticí v holštýnském skotu a již jedno zlato na svém kontě má z roku 2019.

Podnik se smíšenou výrobou

V Úněšově nás přivítal Ing. Jiří Vaněk, předseda představenstva akciové společnosti Úněšovský statek. Charakterizoval firmu jako podnik s rostlinnou i živočišnou výrobou hospodařící v okrese Plzeň-sever v nadmořských

výškách 550 až 750 m, což už odpovídá podhorské oblasti. „Vyvážení mezi rostlinnou a živočišnou výrobou je pro nás typické. Rostlinná výroba podle mého názoru živočišnou potřebuje, aby mohla půda fungovat a abychom půdu mohli předat našim potomkům v tom stavu, jak jsme si ji od našich předků vyzvedli. Obhospodařujeme 6000 ha zemědělské půdy. Máme široký osevni postup – kromě pšenice, řepky se specializujeme na plodiny, které jsme schopni prodat na německém trhu. Je to žito, špalda, mák a len – komodity, které nemají v Čechách silné uplatnění. Bohužel nám většinou nic jiného nezbyvá než produkci odvést západním sousedům. Na tomto principu funguje dnes rostlinná výroba v západních Čechách. Z té živočišné chováme 900 mléčných krav na dvou farmách, Pernarec a Chrančovice. Mléko produkujeme



Pernarecký tým tvoří zootechničky Jana Vachoušková (vlevo), Veronika Motyková (upravo), „shora mu udává tempo“ předseda představenstva Jiří Vaněk

pro dvě mlékárny – Hollandia Krásné Údolí, kde se z našeho mléka vyrábějí jogurty, druhou část vozíme do mlékárny Goldsteig v bavorském Chamu. Aktuálně, v březnu 2021 zpeněžuje-

me zhruba za cenu 8,30 Kč. Zažíváme období, kdy se ceny mléka příliš nemění, což je pro nás jako chovatele dobré. Kromě toho chováme 1000 kusů skotu plemene masný simental.

Tři věci musí na farmě fungovat

Zootechnička Bc. Jana Vachoušková, která byla dosud za dosažené výsledky na farmě Pernarec zodpovědná, může být pyšná. Dojnice dosáhly v posledním kontrolním roce průměrné užitkovosti 11 877 kg mléka na normovanou laktaci s průměrným tukem 3,6 % a bílkovinou 3,3 %.

„Na farmě musí fungovat tři základní věci. Kvalitní výživa, dobré ustájení a precizní welfare. Pokud se tyto věci spojí, zootechnik nemá tolik práce, krávy jsou šťastné, zdravé a navíc, lidé chodí do práce rádi,“ sdílí své zkušenosti Jana Vachoušková a pokračuje: „Zatím jsem měla ve své práci velké štěstí, že jsem byla obklopena kvalitním a stabilním kolektivem. Dojírna je srdcem každé farmy a lidé, kteří v ní pracují, svou práci berou vážně. Nechtějí produkovat nekvalitní mléko. Dobře si uvědomují, že pracovní protokol a jeho neměnnost je klíčem k výsledkům, které se podařilo dosáhnout.“



Produkční stáj v Pernarci a potřebná mechanizace



Původní stádo je z převodného křížení, ale dnes již jde o čisté holštýnky



Ustájení nejmladších telat je na asfaltové ploše v závětrí budovy

Produkční stáj

Na farmě v Pernarci je ustájeno 450 holštýnských dojnic. Volná produkční stáj je šestiřadá a stele se v ní separát, který je ošetřován hašeným vápнем. Nikde nechýbí hlavové zábrany pro krční fixaci. Boční stěny a hřebenová štěrbina jsou otevřené, v případě potřeby jsou stěny vybaveny svinovacími plachtami. Na výměnu vzduchu a ventilaci pro vysokoužitkovou krávu je v poslední době kladen velký důraz. Sama zootechnička Jana Vachoušková se tepelným stresem zabývá ve své diplomové práci, kterou právě

dokončila. Proto přivítala, když se vedení podniku rozhodlo investovat do výkonných ventilátorů, které jsou poslední výbavou stáje v Pernarci. Všechny dojnice se dojí třikrát denně v rybinové dojárně Fullwood s 2 x 12 stánými. Krávy jsou rozděleny do čtyř skupin po osmdesáti, takže je ve stáji rušena jen jedna skupina. Pro uzavření strukového kanálku a zvýšení příjmu sušiny z TMR je odchod z dojírny nastaven tak, že kráva musí projít po celé délce žlabu, než si lehne do lože. Protože se denně nadojí kolem 16 000 litrů mléka, jsou v mléčnici



Holštýnské přebornice z Pernarce si zaslouží kvalitní ventilaci a ochlazování, ve stáji s kapacitou 336 dojnic nedávno přibyla nová řada ventilátorů



Porodna je bohatě stlaná s možností venkovního výběhu



Starší telata jsou ustájena skupinově

k dispozici dva chladičové tanky s kapacitou 10 000 l mléka. Kromě maximální péče o mléčnou žlázu a přesného dodržování rutiny při dojení využívá zootechnička pro určení patogenu případného zánětu vemen farení kultivaci. Také to napomáhá k výborným výsledkům v počtu somatických buněk v mléce.

Krmná dávka se do produkční stáje naváží jedenkrát denně obvykle v ranních hodinách, kdy je i v létě chladnější a během dne se každé dvě hodiny krmivo přirhnuje.

Okoloporodní management

Protože je užitkovost dojnic vysoká, běžně se krávy zaprahují v užitkovosti kolem 38–40 l mléka. Jana Vachoušková zmiňuje i jednu padesátilitrovou krávu, která se zaprahovala. Na otázky péče v okoloporodním období odpovídá následovně: „Je třeba si uvědomit, že každá laktace začíná zasušením dojnice. Zaprahnutí by mělo být kvalitní, co nejvíce sterilní a rozumné. Kráva při stání na sucho by měla být v kvalitním, čistém a suchém prostředí. Na porodně, kam jsou dojnice přesunuty tři týdny před

porodem, sledujeme příjem sušiny a zdravotní stav dojnic.“

Po otelení se podává nápoj, tele je ošetřeno a do 30 minut odvezeno od matky do vydezinfikované individuální boudičky. Mlezivo je podáno do dvou hodin po otelení. Matka je převedena do skupiny rozdoj. Dále fungují standardní porodní protokoly. Dojnice je vyšetřována zhruba šestý, osmý a desátý den. Jde o palpační vyšetření, měření beta-ketonů a případnou léčbu. Proto se do reprodukce dostanou jen sto procentně zdravé krávy. Telata jsou po dobu mléčné výživy ustájena v dřevěných stlaných venkovních individuálních boxech a jalovičky jsou po 60 dnech přesunuty do tzv. školky, stlaných skupinových přístřešků. Krmí se nakupovaným slamatým starterem. Býčci jsou ve věku tří týdnů prodáváni a jalovičky jsou převáděny na rostlinnou výživu.

„Dnes máme široké možnosti různých monitorovacích systémů – kamer, pedometrů, ... Naše oči by ale neměly být jenom na monitoru počítače, ale ve stáji. Pozorujeme zvířata, protože jejich signály nám dávají jasně najevo, v jaké pohodě nebo nepohodě se kráva cítí.



Je k dispozici obrovské množství dat, je třeba najít čas a umět je také vyhodnocovat," míní zootechnička.

Reprodukce řízená protokoly

Reprodukce je v Pernarci založena na synchronizačních programech. Na první inseminace je plošně používán protokol Double Ovsynch, dále jsou

přeběhlé dojnice zapuštěny přirozeně. Při sonografickém vyšetření se v případě potřeby aplikuje protokol Ovsynch. Úspěšnost Double Ovsynchu na první inseminaci dosahuje v průměru za rok 60 %. Zabřezávání po přirozených říjích je 50 %, zabřezávání po protokolu Ovsynch 53 %. Ukazatel pregnancy rate v průběhu

celého roku neklesá pod 30 a průměr na loňský rok je 34 %.

Krávy se inseminují dávkami genomických býků amerického původu. Inseminuje veterinární lékař MVDr. Josef Šilhán. Sonografii a také nastavení reprodukčních protokolů má na starosti MVDr. Ondřej Bečvář, který sestavil kompletní reprodukční a po-



Štítý stáje jsou rovněž odvětrávané

porodní management. Paznehty se u krav ošetřují dvakrát ročně plošně a akutní případy kdykoliv během roku. Zootechnička oceňuje práci paznehtáře Vojtěcha Malého. Jedenkrát týdně se paznehty krav koupou, a to ve dvou vanách s formaldehydem v kombinaci s modrou skalicí při odchodu z dojírny.

Nebát se novinek a přijímat je

„Již poněkolkáté jsme se umístili. Je tedy vidět, že tu práci děláme dobře a výsledky jsou cenné. Děkuji touto cestou všem zaměstnancům, kteří se na dosažených výsledcích podílejí. Je to zásluha kolektivu, který je schopen zvládnout management farmy, a to včetně reakcí na náhle vzniklé situace včetně té covidové," hodnotí Jiří Vaněk.

„Jak cílů dosahujeme? Klíčem je dlouhodobá systematická práce, přijímáme novinky, které jsme schopni implementovat do našich znalostí, schopností a protokolů. Jestliže máte kolem sebe kolektiv, který přijímá tyto výzvy a práce ho baví, to je zárukou, že se výsledky dostaví.

Do budoucna považujeme za jasný směr v mléčném stádě automatizaci. Nacházíme se v období přechodu od lidského sledování stáda na elektronické. Zootechnik má široké možnosti analýz chování zvířat, které následně využije k zajištění odpovídající péče. Pokud vidím, že tyto systémy zefektivňují práci lidem, je to směr, kterým půjdeme a myslím, že tam půjde i celý svět," dodal na závěr předseda představenstva Ing. Jiří Vaněk.

Lukáš Prýmas